TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

LAUSUNTO
THL/34/4.00.00/2015

Merja Mikkola

13.10.2015

Eduskunta
Lakivaliokunta

Lausuntopyyntönne HE 49/2015

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI VANKITERVEYDENHUOLLON YKSIKÖSTÄ JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on tullut kuulluksi HE:n valmistelun aikana. Lausuessaan HE:stä THL keskittyy ennen muuta vankiterveydenhuollon yksikön hallinnonalojen väliseen siirtoon sekä THL:n tukemaan vankiterveydenhuollon kehittämiseen.

Lakiesityksen mukaan THL vastaa 1.1.2016 alkaen vankiterveydenhuollon tulosohjaamisesta. Tulosohjaaminen on osoitettu Valtion palvelut –osastolle, jolle on keskitetty myös muita valtion järjestämien sosiaali- ja terveyssektorin erityispalveluiden tulosohjaustehtäviä kuten valtion mielisairaaloiden ja lastensuojeluyksiköiden (Valtion koulukodit ja vankilan perheosasto) tulosohjaus.

Vankiterveydenhuollossa kantavana periaatteena on, että vangeilla on yhtäläiset oikeudet terveydenhuoltopalveluihin kuin muulla väestöllä ellei muusta lainsäädännöstä toisin aiheudu. THL:n tehtävänä on kansallisena viranomaisena kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita (sote-palveluita) tasapuolisesti. Vankiterveydenhuollon siirtäminen THL:lle edesauttaa tavoitetta eriyttää rangaistusta toimeenpaneva ja valvova taho terveydenhuoltopalveluita tarjoavasta tahosta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio

Rikosseuraamuslaitoksen palvelukseen jäävät vielä vankiloiden psykologit, sosiaalityöntekijät sekä päihdetyöntekijät. Heidän tuottamisensa palveluiden siirtäminen myöhemmin osaksi vankiterveydenhuollon yksikköä vahvistaisi vangin saamien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden näkemistä yhtenä kokonaisuutena sekä edesauttaisi yleisemmin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden integraatiota. Rajapinta vankeusajan aikana annettujen sote-palveluiden ja vapautumisen jälkeen saatavien kunnallisesti järjestettyjen palveluiden välillä pitäisi olla mahdollisimman saumaton, jotta eri tahojen ponnistelut olisivat osaltaan hyödyllisiä ja toisiaan tukevia.

Vankiterveydenhuollon kehittäminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos näkee valtakunnallisen vankiterveydenhuollon kehittämisohjelman 2016-2020 olevan erityisen tärkeää kansallisen kokonaisnäkemyksen ja kehittämissuunnan määrittämisessä. THL antaa vankiterveydenhuollon yksikölle kehittämistukea ohjelman laatimisessa sekä sen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos • Institutet för hälsa och välfärd • National Institute for Health and Welfare
Mannerheimintie 166, Helsinki, Finland PL/PB/P.O. Box 30, FI-00271 Helsinki, puh/tel +358 29 524 6000

toimeenpanon suunnittelussa ja tavoitteiden saavuttamisen mittaamisessa. Esimerkiksi vankien mielenterveys- ja päihdeongelmien sekä tartuntatautien hoitojen edelleen kehittämisessä THL voi laajalla asiantuntemuksellaan tukea yksikköä monipuolisesti ja koordinoidusti.

VTH:n henkilöstön osaamisen kasvattaminen ja sen ajantasaisena pitäminen esimerkiksi infektiosairauksiin tai rokotusohjelmiin liittyen on osa THL:n tulevaa henkilöstökoulutustukea.

Kumppanuussopimus

Vankiterveydenhuoltoyksikkö toimii vankiloissa sijaitsevilla poliklinikoilla tai vankiloiden yhteydessä olevissa sairaaloissa. Läheinen ja toimiva yhteistyö Rikosseuraamuslaitoksen kanssa on sujuvan toiminnan perusta. THL ja RISE laativat kumppanuussopimuksen yhteistyönsä pohjaksi.

Siirron periaatteet

Vankiterveydenhuollon hallinnonalan siirron kantavana periaatteena on taata vuoden 2016 vaihteessa palveluiden jatkuminen keskeytyksettä. Esimerkiksi vankisairaaloiden eri osastojen palvelut jatkuvat katkoksetta. Tavoite on, että asiakas eli terveydenhuollon palvelun piirissä oleva vanki, ei huomaa hallinnonalan siirtoa 1.1.2016. Tämän saavuttamiseksi jatketaan vielä konkreettisia siirtotoimia. Siirtotoimet koskevat niin talous- kuin henkilöstöhallintoa kuin IT-ympäristöä tai tilojen käyttöön tai turvallisuuteen liittyviä toimia. Yksikön toimintatapoihin tai toimintaperiaatteisiin tai henkilöstön kokoonpanoon ei tehdä muutoksia kuluvan syksyn aikana.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos suhtautuu hallinnonalan siirtoon myönteisesti eikä esitä muutosehdotuksia huolellisesti valmisteltuun hallituksen esitykseen vankiterveydenhuollon yksiköstä tai siihen liittyvien lakien muutoksista.

Ylijohtaja — Marina Erhola

Kehittämispäällikkö — Merja Mikkola